

Baltsende Kraanvogels in 2014 in 3 veengebieden in Oost-Twente!

Kees Rosenbrand en Peter van den Akker

Na jaren van alleen overtrekkende Kraanvogels werden er in het broedseizoen van 2014 pleisterende Kraanvogels, zowel foeragerend als ook baltsend, in het Aamsveen, Haaksbergerveen en Witte veen waargenomen. In dit artikel geven we een kort verslag van observaties en bevindingen.

Waarnemingen

Op 10 maart zat er een groep van 45 vogels in het Haaksbergerveen, waarschijnlijk waren dit nog doortrekkers. Maar vanaf half maart zijn er tot maximaal 5 vogels gelijktijdig in de 3 veengebieden waargenomen; in het Haaksbergerveen van 13 maart – 22 juli, in het Aamsveen van 15 maart – 23 juni en in het Witte veen van 29 maart – 26 juni. In het Aamsveen en Witte veen zijn met zekerheid 2 paartjes vastgesteld waarbij één van de paartjes werd vergezeld door een tweede kalenderjaar vogel. In totaal betrof het in deze gebieden dus minstens 5 ex. De waarnemingen in het Aamsveen en het Witte veen zijn gedaan in zowel de Nederlandse als de Duitse gebiedsdelen. Op meerdere data en vooral in de avond, zijn door leden van de lokale groep Enschede baltsgedrag en trompetterende vogels gezien en gehoord in beide gebieden. 's Avonds betroffen het vaak de zogenaamde "duetroepen", zelfs nog op 26 juni om 22.15 uur in het Witte veen. Wat opviel op 21 april in het Aamsveen was dat de tweede kalenderjaar vogel werd weggejaagd door een adulte Kraanvogel. Ook dit duidt op territoriaal gedrag. Vanaf 21 april is nog maar één paar waargenomen. Mogelijk is het andere paar vanaf deze datum uit beide gebieden verdwenen.

Rick Ruis (boswachter SBB) meldde dat er dit voorjaar in ieder geval 2 paartjes in het Haaksbergerveen zaten, waarvan één paartje duidelijk te onderscheiden was door kleurverschil (een donker mannetje en een lichter vrouwtje). Dit paartje met kleurverschil hield zich meer op rond het Witte veen, het andere paar zat vooral in en rond het Haaksbergerveen dat ook werd gebruikt als overnachtingsplek. Ook Rick heeft regelmatig foeragerende vogels waargenomen net over de grens in Duitsland. Op 5 april hebben medewerkers van SBB 's ochtends gepost in het Haaksbergerveen en Witte veen en met zekerheid 2 paren kunnen vaststellen. Het is goed mogelijk dat er in de 3 gebieden minstens 3 paartjes zaten. Indien de vogels in een volgend broedseizoen terugkeren ligt het voor de hand om simultaantellingen in de 3 gebieden te organiseren.

Kraanvogels in het Aamsveen in voorjaar 2014. (Foto Kees Rosenbrand)

Verstoringen

Op zich is het heel mooi om Kraanvogels zo dicht bij huis te kunnen waarnemen, maar het kostte veel moeite om enige rust voor deze verkennende Kraanvogels te bewerkstelligen. Eerst is een embargo op waarneming.nl geregeld om zodoende veel toeloop te voorkomen. Daarnaast zijn de lokale jagers geïnformeerd die precies een jachtzit bij het favoriete foerageergebied in het Aamsveen hadden staan. Ook het weren van wandelaars uit het afgesloten deel van het Aamsveen was belangrijk. En dan hebben we het nog niet eens over zaken waar je weinig invloed op hebt, zoals laag overvliegende luchtballonnen en helikopters die dagen lang laag boven het Duitse Amtsvenn vlogen. Dit gebeurde om een olie lekkage uit een zoutcaverne in kaart te brengen. Ook gemotoriseerde paragliders waren een bron van verstoring. Door de vogels intensief te volgen merk je pas wat een enorme hoeveelheid verstoring er aanwezig is anno 2014 in ons dichtbevolkte land.

Toekomstverwachtingen

We moeten nog zien of Kraanvogels aan het broeden komen in het Witte veen of Aamsveen vanwege de vele verstoringbronnen. De Duitse gebiedsdelen lijken meer kans te maken. Op Nederlands grondgebied is het Haaksbergerveen kansrijker.

Kraanvogels hebben in hun territorium een verstoringafstand van ongeveer 400 m. Dit betekent dat in theorie een gebied van minstens 800 m x 800 m nodig is zonder verstoring om te kunnen broeden. In ieder geval zijn de vele waarnemingen dit voorjaar bemoedigend en geven hoop voor het voorjaar van 2015. Deze waarnemingen passen helemaal in de trend van uitbreiding van het broedareaal van de Kraanvogel in Nederland. Na het Fochteloerveen en Dwingelderveld was de Engbertsdijkvenen in 2014 het derde Nederlandsde gebied waar met zekerheid is gebroed.

Als de vogels volgend jaar weer aanwezig zijn zullen deze goed in de gaten worden gehouden met als doel om zoveel mogelijk rust te genereren. En wie weet? Zo was het ook fijn om tijdens de bezoeken in het Aamsveen twee broedparen Grauwe klauwieren te spotten. Ook deze paartjes zijn in het rust genererende programma opgenomen. Tevens hebben we door toeval één van de twee broedlocaties kunnen redden van maaiwerkzaamheden van het waterschap. We waren er erg druk mee, maar gelukkig liep het goed af. Al met al was het voor het vogelen een enerverend voorjaar!

Kees Rosenbrand (k.rosenbrand@artez.nl)

Peter van den Akker (akkervanden@planet.nl)

